



A Hold fázisai befolyásolják a legjobban a növények növekedését

Dióhéjban a biodinamikus termesztésről

LÉTEZIK A BOKERTÉSZETNEK EGY OLYAN VÁLFAJA, AMELY NEM MERÜL KI A VEGYSZER- ÉS MŰTRÁGYAMENTES FÖLDMŰVELÉSBEN, HANEM KÖVETŐI SZÁMÁRA AZ EGÉSZ ÉLETET ÁTHATÓ KOMPLEX RENDSZERT JELENT, AMIBEN AZ EMBEREK, ÁLLATOK, NÖVÉNYEK ÉS A TALAJ EGYÜTT MUNKÁLKODNAK. A BIODINAMIKUS MÓDSZER KÖVETŐI TEVÉKENYSÉGÜK SORÁN FIGYELEMBE VESZIK A KOZMOSZFORMÁLÓ ERŐKET ÉS AZ ÉLET RITMIKUS FOLYAMATAIT. EBBEN A RÉSZBEN RÖVIDEN ÁTTEKINTJÜK ENNEK AZ IRÁNYZATNAK A FŐBB TÉTELEIT.

HORVÁTH ANETT

A biodinamikus gazdálkodás születése egészen pontosan ismert. 1924 pünkösdjén az antropológiát (szellemtudományt) megalkotó osztrák filozófus, *Rudolf Steiner* (1861–1925) a legyel Wrocław (akkori nevén Breslau) mellett, a Koberwitz birtokon nyolc előadást tartott a fenntartható mezőgazdálkodásról. A talaj termékenységének, az állatok és

növények egészségének romlását tapasztaló gazdák fordultak hozzá segítségért. Az előadás-sorozat 10 napja alatt Steiner rávilágított a mezőgazdaság egyetemesebb szemléletére, miszerint a földművelési gyakorlatot a kozmosz működésével összhangban kell kialakítani, ahol minden alkotóelem összefügg mindennel. Elmagyarázta továbbá a hallgatóságnak,



A Maria Thun-féle 2021-es Vetési naptár

hogyan olyan fenntartható organikus gazdaságok létrehozására van szükség, ahol csak annyi állatot tartanak, amennyit a megtermelt takarmánnyal el lehet látni, cserébe az állatok a növénytermesztéshez elegendő trágyát szolgáltatják. Ezt követően a gazdák átültették Steiner gondolatait a napi gyakorlatba, majd három évvel később létrehoztak egy biodinamikus szövetkezetet. A biodinamikus szóösszetételben a bio görögül életet jelent, a dinamikus pedig arra utal, hogy a gyakorlati a folyamatos mozgásban lévő természet ritmusával összhangban kertészkednek.

Az előadások után négy évvel az antropológus gazdálkodók köre elkezdte a termékenység istennőjének, Demeternek a nevét használni termékeik megkülönböztetésére. Ez a név a mai napig a Demeter International előírásainak megfelelően tanúsított, biodinamikus előírások szerint gazdálkodók védjegye.

Az égitestekkel összhangban

A biodinamikus gazdálkodás sok átfedést mutat a hagyományos értelemben vett biokertészeti eljárásokkal. Közös például a szelíd növényvédelem jegyében a növényi levek használata, a komposzt-készítés, a talaj mulccsal takarása és a vetésváltás. Egyik szembeötlő különbség azonban a kozmikus szemlélet alkalmazása, azaz a Hold és az égitestek mozgásához igazodó gyakorlat.

Ennek alapjait a német *Maria Thun* (1922–2012) alapozta meg az 1952-től 9 évig folytatott kitaró kísérletezéseivel, melyek eredményét 1963-ban vetési naptár formájában összegezte. Steiner filozófiai központjának, a Goetheanumnak az asztrológiai naptárát alapul véve, Thun először retek, majd más magokkal kísérletezve azt tapasztalta, hogy az azonos magok azonos talajba, de más-más időpontokban vetve, eltérő eredményt hoznak. Az azóta minden évben megjelenő kiadvány 1984-től *dr. Mezei Ottóné*nak köszönhetően magyar nyelven is elérhető, és 2003 óta a Biodinamikus Közhazsnú Egyesület jelenti meg. Ebből kiolvasható, hogy melyek a legalkalmasabb napok a vetésre, az ültetésre, a növényápolásra, a betakarításra, a preparátumok készítésére, sőt kitér a méhészeti munkákra is.

Maria Thun munkássága óta bizonyított, hogy a kozmikus erők a növények fejlődési ciklusát is alakítják. A Hold tömegvonzása hatással van a mindenki előtt ismert periodikus árapály jelenséghez hasonlóan mindenre, ami sok vizet tartalmaz, így a talajra, de ugyanúgy az emberekre, állatokra és növényekre is. A Hold helyzete több szempontból is befolyásoló erővel bír aszerint, hogy éppen milyen fázisban van, felszálló vagy leszálló ágban van-e, és az égbolton melyik állatövi csillagkép előtt halad el.

Thun a számunkra hasznos részük és a Föld négy eleme szerint 4 csoportba osztotta a növényeket: gyökér-föld, levél-víz, virág-levegő, termés-tűz. A négy csoporthoz hozzárendelte a 4 elemhez tartozó állatövi csillagképeket és eszerint számolta ki, hogy mely napok a legkedvezőbbek az egyes növénycsoportok ültetésére vagy a velük kapcsolatos bármilyen munkára.

Ha a Hold a Bika, Szűz vagy a Bak (föld) csillagképnél jár, akkor a gyökér-növények növekedésére és eltarthatóságára hat kedvezően, úgy mint a burgonya, retek, répapafélék, zeller, cékla, fekete-gyökér.

A Hold a Halak, Rák, Skorpió (víz) állatövi jegyeknél állva felerősíti a leveles zöldségek fejlődését, mint például a sóska, spenót, mángold, zöldhagyma, póré-



Hazánkban is számos biodinamikus vetőmag kapható

hagyma, káposztafélék (brokkoli kivételével), rukkola, levélfűszerek, spárga, a levelükért ültetett dísnövények és a szalastakarmányok. Betakarításukat viszont jobb virág- és termésnapokra időzíteni az eltarthatóság miatt.

Az Ikrek, Mérleg, Vízöntő (levegő) segítik minden virágjáért termesztett növény, illetve a brokkoli fejlődését, és akkor a legelőnyösebb minden velük való tevékenység. Az akkor vágott virág tovább szebb marad a vázában, ha pedig szárításra kerülnek, akkor hosszabb ideig megtartják a színüket.

A Hold a Kos, Oroszlán, Nyilas (tűz) csillagkép előtt járva a terménynövényeknek kedvez, ahova besorolható minden botanikai terméséért vagy magváért termesztett fajta: tökfélék, paradicsom, paprika, bab, borsó, kukorica, gabonák és a gyümölcsök. Az olyankor szüretelt termés tovább eltartható, az akkor fogott vetőmag regenerációs képessége jobb lesz.

Holdfázisok szerint

Azonban a kertészkedők szempontjából sokkal fontosabb, hogy a Hold éppen milyen közel van a horizonthoz (fel- vagy leszálló) és főként fogy vagy növekszik éppen. Mivel a növényi nedvekre ható erőket a holdfá-

zis befolyásolja, ezért ültetésnél, vetésnél, betakarításnál ezt kell figyelembe venni.

Az újhold utáni első és második negyedben a növények növekedése, különösen a föld fölötti részeké erőteljesebb, tehát akkor ajánlott a levél-, virág- és terménynövények vetése. Teliholdkor a legkedvezőbb vetni, mert akkor érvényesül a legerősebben ez a hatás.

Amikor a harmadik negyedben a Hold elkezdi fogyatkozni, akkor inkább a föld alatti részek, a gyökérnövények növekedése az erőteljesebb. Ugyanekkor érdemes metszeni, fát vágni, trágyázni, gyomlálni.

A negyedik negyedben a növény fokozatosan nyugalmi állapotba tér, növekedése folyamatosan lelassul. Különösen újholdkor előnyös elvégezni a csúcsmetszést, a beteg részek ápolását és minden olyan tevékenységet, ami a regenerálódást szolgálja.

Emellett minden hónapban vannak olyan napok, amelyek kifejezetten kedvezőtlenek vetés, ültetés és egyéb kerti munka szempontjából. Így amikor a Hold keresztezi a Nap pályáját (holdcsomó), vagy a fogyatkozáskor (a Hold, a Föld és a Nap egy vonalba kerülnek), illetve egyéb bolygóegyüttállások idején érdemesebb inkább pihenni, mert olyankor a növények másként nőnek. A Thun-féle naptárban ezeket a napokat kihúzással jelölik. Ha időhiány miatt mégis ezeken a napokon kellett vetni, akkor később a kedvező napokon kapálással javíthatunk a hibán.

Talán elsőre bonyolultnak tűnhet a fenti rendszer, de az égitestek mozgásához igazodó kertészkedés nem újkeletű, évezredek hagyományokkal bír. Magyar nyelvterületen általánosan elterjedt volt, hogy a Hold fázisaihoz igazították egyes mezőgazdasági munkák elvégzését. Újholdkor volt szokás trágyát hordani, szántani-vetni, de különösen a zöldség-, virág- és gyümölcsfaültetésre volt ez igaz, mert elképzelésük szerint a növény a Holddal együtt nő. Ennek megfelelően teliholdkor és fogyó holdkor tilos volt szántani-vetni.

A holdjárás mellett a csillagos égbolt, a csillagképek napi és évszakonkénti változásának számon tartását igazolja a közel 300 összegyűjtött népnyelvi csillagnév, melyek közül számos utal az évszaktartásra, időjárásra és a vele összefüggő mezőgazdasági

munkára: Árpaérelő, Szőlőérelő, Dérhozó, Dérhagyó, Fagyhozó vagy Zúzmarás csillag. Mindennek van egy egyszerű magyarázata is: a népi megfigyeléseken alapuló gyakorlat, a néphitre való hagyatkozás azért alakulhatott ki, mert időmérő eszköz és tudományos tudás hiányában eleink a munkarendjüket a természet ritmusához, a Nap, a Hold és a csillagok járásához igazították a generációról generációra átadott megfigyelések alapján.

Különleges preparátumok

A szimpla biokertészkedéshez képest a speciális preparátumok használata számít a legjellegzetesebb különbségnek biodinamikus körökben.

Ezek alapanyagai a természet világából valók és a természeti erők felhasználásával megváltozott formában kerülnek vissza a talajba vagy a növényre. A preparátumok célja, hogy a kozmikus ritmusokat, a talajt, a növények hatását és az állatok lelki erejét összehangolva gyógyítsák a földet.

A preparátumoknak két típusa van: a komposztáló és a permetező preparátumok. A komposztáló preparátumok gyógynövényekből (cickafark, csalán, kamilla, pitypang, macskagyökér, tölgyfakéreg) készülnek, amelyeket állati koponyába, belsőségek burkába vagy húgyhólyagba töltenek, majd legalább fél évre a földbe ásnak. Ezt követően kis mennyiségben hozzáadják a trágyához vagy a komposztálandó anyaghoz, és csak ezután szórják ki a termőtalajra. Ez az adalék bizonyítottan segíti a lebomlási folyamatot, javítja a föld humusztartalmát és szerkezetét.

A permetező preparátumokat tehénzarvba töltve ássák a földbe. A kvarclisztből készült kvarcpreparátumot és a tehéntrágyából előállított humuszpreparátumot vízben oldva, ritmikus kevergetést követően kipermetezik. A humuszpreparátum kiásva és a zarvból kivéve már kellemes állagú és illatú. Kifejezetten kedvezően hat a magok csírázására, a földbe gyűjti a kozmikus erőket a téli félévben, ezért vetés után érdemes kiszórni.



Humuszpreparátum, azaz tehéntrágyával töltött szarvak

Ezzel ellentétben a lombra permetezett kvarcpreparátumnak a nyári időszakban van nagy jelentősége: képes közvetíteni a Nap fényenergiáját, ezáltal segíti a növekedési, érési folyamatokat, a fotoszintézist, a kártevőkkel és a kórokozókkal szembeni ellenállóképességet.



Preparátum permetezése kézzel

A fent leírtak első ránézésre talán ezoterikus hókuszs-pókusznak tűnnek, ugyanakkor több évtizedes gyakorlat és kutatásokkal alátámasztott eredmények igazolják a módszer hatékonyságát, így érdemes lehet jövőre beszerezni egy Maria Thun-féle vetési naptárat és kipróbálni némely biodinamikus praktikát.